

leren, de vrij-
et spel staan.
een mach-
regering-Beel
itgang te ver-

r! Herinnert
ing: „Heel
l, als u w

aten zich hier
n spreekt van
geldt dan den
de miljoenen
mensen, die
ring en ellende
ijken geen be-
n te regeren,
le-revolutionai-

in weten deze
hun geliefde
ven Russische
ren. Wat gaat
or, mochten zij
en in Indië, en
sl de arbeiders
dan eerst recht
n zal het brood
e Heeren moes-
verhuizen. En
durften schrij-
ralen den kogel
nen zij dit on-
: revolutie op-
en onder het

regering, om
stend optreden
eld ook tot op-
s onderstboven
len?
oede zijn tegen
en die door
te weerstaan.
ten wat ons te
en, en de heer-
l.w.z. Rusland:
in de bevolking

art van volk en
naar recht, het
e onwettig ver-
den eisch des
r haar gesteld
raffe, maar ook
Gerechtigheid
een schandvlek

GREIJLDANUS.

KERK.

Kampen meen-
ten aanzien van
ing Ouden van
deze problemen
tshoek van be-

stop in handen,
fwijking is ont-
nemer funest is.
g een einde ne-
zonder resultaat
tertuigd dat het
vet gezinsleven.

het consumen-
beide ter com-
tijdelijk karak-
partij, die „het
en langs andere
zins te herstel-
Nationaal Vak-
cipiële kwestie

's avonds hard
er zijn gezin kan
it, kan toch niet
Daar hoort deze
nu daaraan kun-
let is geen ar-
rkers, die tijde-
nen houden, ge-
hoesel voor het
ormale weekloon
daarom dit het
ijfel ik ten zeer-
is de gang naar
estelijk.

nze C.N.V. staat
i gezin van vier
rond moet kun-
male duurte, en
het C.N.V. zich

Wil de kerk van Kampen echter consequent zijn,
dan moet zij adviseeren aan haar leden de chèque
voor kinderbijslag te weigeren. Tot op heden heb ik
nog van geen enkele weigering gehoord, van welke
kerkelijke richting dan ook.

Eenigszins anders ligt daar de noodvoorziening-
ouden van dagen. Tot op zekere hoogte was het voor-
heen de taak der diaconie alleen deze ouden te onder-
steunen. Nu echter de noodvoorziening-ouden van da-
gen er is, kan dit aanvullend worden.

Onze diaconieën zijn momenteel niet in staat zich
aan te passen aan de duurte en de ouden van dagen
datgene te geven wat ze figuurlijk en letterlijk brood-
noodig hebben.

Ik maak me geen illusies dat zelfs met deze nood-
voorziening en de diaconie onze ouden van dagen een
onbezorgd levensavond zullen genieten.

De kerkeraad van Kampen zal zelfs nog verder
moeten gaan, wil ze consequent blijven. Hoe moet het
nu daar met den aangekondigden kolentoeslag?

Dit is een staatsbemoeiing met het gezinshuishou-
den. Moeder de vrouw ontvangt dit van Vaders-
Staat, nietwaar? Het advies moet dus zijn: alle vrij-
gemaakte huismoeders (en nu niet alleen van den
werknemer, maar ook van den werkgever) laten straks
verstek gaan, als ze den kolentoeslag moeten gaan
halen.

Of onze huismoeders, die toch al niet weten hoe
de eindjes aan elkaar te knopen, enthousiast zullen
zijn over deze raadgeving, betwijfel ik zeer.

Wanneer men nu meent, dat al deze zaken terrein
zijn van de diaconie, dan moet er gezorgd worden, dat
onder dezelfde voorwaarden de kerk, de menschen op
korten termijn kan helpen. Ditzelfde is ook van het
consumentencrediet geschreven door mr Groen (vrij-
gemaakt) in de Anti-revolutionaire pers. Wij komen
gelijk te staan van inzicht als mr en werknemer. De
onhoudbaarheid van dit gezegde dat dit diaconaal ge-
bied zou zijn, zou scherp naar voren komen, omdat
dan straks ook mevrouw van den dominé met haar
kolentoeslagkaart zou moeten verschijnen bij broeder
diaken. Dit laatste zie ik nog niet gebeuren. Wel zal
ook deze huismoeder geen verstek laten gaan als ze
straks als tegemoetkoming in de duurte, kolentoeslag
kan gaan halen die door de regering wordt verstrekt.

Waarijk, met de beste wil, kan ik niet inzien, dat
iemand, die deze noodmaatregelen gebruikt, schuldig
zou staan tegenover Christus, of daardoor zijn geloof
zou verloochenen.

Wanneer er WERKELIJK GEVAAR komt voor
onze christelijke levensopvatting, ben ik er van over-
tuigd, dat, evenals dit in 1941 het geval was, ons
Christelijk volksdeel een krachtig „neen” zal laten
hooren, zelfs nog vóór de kerk een uitspraak heeft
gedaan. Dit vertrouwen, dat ik bezit, schijnt bij een
groot deel der vrijgemaakte broeders niet meer te
bestaan. Jammer! Men maakt er den eenvoudigen
broeder maar down mee.

Ik hoop, dat ook deze zienswijze aan de kerkeraden
zal worden doorgegeven, want het komt mij nog altijd
voor, dat onze vrijgemaakte kerk, te weinig oog heeft
voor den schrikbarenden sozialen nood der arbeiders,
en alvorens zij getuigenissen aflegt of verklaringen
wil geven, allereerst ook gegevens opneemt van men-
schen, die dagelijks midden in de Chr. Sociale actie
zitten en dikwijls beter weten uit de praktijk hoe de
zaken staan, dan vele vergaderingen, die enkel theorie
verkondigen.

Terneuzen, 12 Augustus 1947. NIC. HAAK.

Naschrift.

Nu in „De Reformatie”, 9 Aug. '47, het stuk van
den Raad van de Geref. Kerk te Kampen over het
Consumentencrediet etc. is opgenomen, vinde ook dit
stuk van den Heer Haak hier plaats. Overigens meen
ik, dat men beter doet over deze zaak te schrijven
aan prof. C. Veenhof, 2e Ebbingestr., Kampen, en
stukken daarover op te zenden voor opneming en be-
handeling in Dienst, „Maandblad voor Ouderlingen
en Diakenen der Geref. Kerken in Nederland”. Redac-
tie-adres prof. C. Veenhof.

Wat me in dit stuk van den Heer Haak niet
bevalt, is het redeneeren enkel in verband met de
practische moeilijkheden, met terzij lating van de be-
ginselquaesties. Dan de redeneering: Is kindertoeslag
ook geen staatsinmenging? Waarom dan andere en
verdere staatsinmenging afgewezen? Natuurlijk is met
zoodanige redeneering alle principiële verzet tegen
staatsinmenging en verzorging van ouden en behoeft-
igen en wie te kort komen, door de Overheid, logisch
onmogelijk en feitelijk opgegeven. Zoo glijdt men het
hellend vlak al verder af naar beneden. Laat men dan
maar ophouden z.g.n. christelijk politiek en christelijk
vakactie te voeren. Dan wordt hier gezegd: „Voor een
eerlijk en hard werker is de gang naar de diaconie
deprimeerend, vooral geestelijk”. Wel ja, als men het
maar uit de hand van de overheid ontvangt, en het
een anderen naam draagt, is het niet deprimeerend. En
waar krijgt de Overheid ook dit geld vandaan? Heeft
zij eigen geld, dat zij kan uitdeelen, of neemt zij het
eerst uit anderer zakken?

Men moest toch principieel wat beter doordenken.
En dan voorts nog dat geschermd met „noodmaat-
regel” en „tijdelijk”. Laat men zich toch niet ver-
blinden.

26 Aug. '47. S. GREIJLDANUS.

GETUIGENIS - CONSUMENTENCREDIET en Noodvoorziening-ouden-van-dagen.

Het aantal aanvragen om toezending van het Ge-
tuigenis van den Raad der Geref. Kerk te Kampen
is zoo groot geweest, dat de bestaande voorraad uit-
geput is. Nog eenige honderden aanvragen loopen.
Degenen, die toezending alsnog begeeren (zie „De Re-
formatie” 9 Augustus) worden verzocht het zoo spoed-
dig mogelijk aan te vragen, dan kan met hun aanvraag
bij herdruk gerekend worden.

Adres: De Heer Peter Bos, Oudestraat, Kampen.

GEBREK AAN KENNIS EN ONDERSCHEIDINGSVERMOGEN.

De R. Ypma te Loppersum heeft in „De Strijdende
Kerk” van 23 Aug. '47, die bij mij werd bezorgd, een
artikel geschreven: Tweeërlei maat, waarin
hij wijst op het bezwaar, dat onzerzijds gemaakt is
tegen het posthuum eerherstel door de Synode der
synodocraten aan dr. H. H. Kuiper verleend, en de
opwekking van den Raad van de Gereformeerde Kerk
te Breda om voor den Heer A. Janse te bidden, toen
hij verschijnen moest voor het Tribunaal vanwege zijn
gedrag ten aanzien der Duitschers in bezettingstijd.
Hij haalt dan een aantal uitingen van den Heer A.
Janse aan, en beweert dan, dat onzerzijds met twee-
erlei maat gemeten of geoordeeld wordt. Hij schrijft
o.m.: „Heel de lastercampagne van onze vrijgemaakte
broeders tegen wijlen prof. Kuiper,..... en in verband
daarmee tegen onze Kerken, komt nu in een eigen-
aardig licht te staan door het „geval-Janse”. Hij be-
roept zich op Kerknieuws van den Heer Schepers
van 19 Juli 1947. En tevoren heeft hij het over het
bepaalde briefje van dr. Hommes, en schrijft desbetre-
ffend: „En dat, terwijl prof. Schilder na z'n ont-
slag uit zijn gevangenschap aan prof. Kuiper een
hartelijken bedankbrief zond voor diens bemoeiingen
ten behoeve van Schilder's vrijlating”.

De R. Ypma schijnt dus niets te weten van de brief-
wisseling eenigen tijd na dat briefje tussehen prof.
Schilder en prof. Kuiper, hoewel die is gepubliceerd.
En hij schijnt niets te weten van hetgeen prof. Schild-
er in „De Reformatie” van 2 Aug. j.l. terzake van
dat bepaald briefje opmerkte. En hij schijnt ook
niets te weten van hetgeen ds. H. Veltman te 's-Her-
togenbosch daaromtrent schreef in „De Reformatie”
van 9 Aug. j.l.

Op zichzelf is dat natuurlijk niets. Men behoeft en
kan niet alles lezen, noch weten. Alleen past een ver-
standig mensch er voor op, dat hij niet schrijft over
dingen, waarvan hij zoo goed als niets weet.

Maar ds. R. Ypma oordeelt blijkbaar anders, en
handelt anders. Zeker niet tot zijne eere.

En blijkbaar ziet hij geen onderscheid tussehen het-
geen eene Synode doet na opzettelijke beraadslaging,
en wat de raad van ééne Kerk ten aanzien van één
harer leden doet. Men moet zich over zooveel vrijmoed-
igheid of stoutmoedigheid en zoo blijkbaar onkunde
zoo wel als over zoo groot gebrek aan goed onderschei-
dingsvermogen, verwonderen bij een dienaar des
Woords. Maar hij doet door zulk geschrijf slechts zich-
zelven kennen, en nu juist niet van gunstigen kant.
28 Aug. 1947. S. GREIJLDANUS.

HEEREN OF BROEDERS?

In de vorige artikelen bleek voldoende, hoe onza-
kelijk door Zwolle werd gereageerd op onze klacht,
dat men ginds zonder blikken of blozen durfde beweren,
dat hunnerzijds ons geen vonnis had getroffen,
dat raakte onzen staat voor God. En dr. J. Ridderbos
is in zijn bespreking van het antwoord onzer deputa-
ten tot dusver ons minstens even onzakelijk gebleken.

Het wordt er niet beter op, als we toekomen aan
de kwesties, die samenhangen met den brief van Breda.
Zooals men zich wellicht herinnert, richtte de ker-
keraad van Breda zich indertijd tot onze synode, in
verband met het agendumpunt der gevraagde samen-
spreking. Breda had tegen bedoelde samenspreking
onoverkomelijke bezwaren. De kerkeraad daar meende
— nu citeer ik het Groningsche rapport — „dat
een kerkelijke samenspreking tot herstel der eenheid,
als werd gevraagd, in dit geval niet kan en mag
plaats hebben”. Daarbij werd verwezen naar de
Schrift. Breda noemde de volgende teksten: „verwerp
een ketterschen mensch na de eerste en tweede ver-
maning” (Tit. 3: 1, 11), „wat mededeel heeft de ge-
rechtigheid met de ongerechtigheid?” (2 Cor. 6: 14
— 18); „geeft het heilige den honden niet” (Mt. 7: 6).

De commissie onzer synode bleek het met Breda
niet eens te zijn, en argumenteerde toen als volgt:
„Uw commissie meent, dat in Titus 3 gezien wordt op
dwalingen en beroeringen in de gemeente; zij
daarentegen oppert het denkbeeld van een mogelijk
ook terechtwijzend woord tot wie thans „buiten” zijn
gaan staan. En in 2 Cor. 6 wordt de kerk vermaand,
een geloovige niet te plaatsen onder één juk met een
ongeloovige, zooals onder Israël het verboden was, een
os en een ezel samen voor éénzelfden ploeg te span-
nen. Maar indien een correspondentie geopend wordt,
die het recht des Heeren trouw bedient, is hiervan
geen sprake, en kan gehoopt worden op deze vrucht,
dat geloovigen, die nu nog eenzelfde ploeg trekken
met wie ons uitwerpen, ophouden met dit door Pau-
lus veroordeeld bedrijf. Het is maar de vraag, wát

IN DE ALLEMANS GADING.

Standvastich is ghebleven
mijn hert in teghenspoet,
Devies der N. Haagsche Courant.

Het is leerzaam zoo eens de advertentierubriek van
je krantje in te zien. Zéér leerzaam als je de adver-
tentiekolommen van een Christelijk-Nationaal Dag-
blad als de Nieuwe Haagsche Courant eens doorloopt.
Je vindt daar van allemans gading in.

Weliswaar geen „grocroonde allemansgading”, maar
dan toch een christelijke, christelijk nationaal.

Als onze kleine luyden in Scheveningen in dezen
tijd, waarin de financieele nood stijgende is, eens een
divertissementje hebben willen, dan kunnen ze terecht
in de Kurzaal, welks directie voor Donderdag 17 Juli
aankondigt: „Groot divertissement van het Zweeds
danstheater”. De entree bedraagt fl. 4.50 en fl. 2.50.
Voor de kleine luyden een zacht prijsje. Temeer nu
ook de A.R. Kamerfractie voor consumentencrediet en
noodvoorziening-ouden-van-dagen zorgde, behoeven
de kosten geen bezwaar te zijn.

Voor den kleinen man, wien deze kosten niet te
hoog zijn, gaf hetzelfde Zweeds Danstheater o.l.v.
Birgit Cullberg en Ivo Cramer (kent u die nog niet?)
o.a. Bijbelsche Tafereelen en „De drie Muskettiers”.
Ook voor de jeugd is gezorgd. Wij zijn wel tegen de
kinderkerk, maar we nemen de kinderen toch 's avonds
liever niet mee naar het danstheater. Welnu, voor 't
vroolijk christendom (dat is niet hetzelfde als het
Christendom van wijlen Vrolijk in Scheveningen) is
er gelegenheid de kinderen naar de kinderoperette
te sturen op Woensdagmiddag om half twee.

Waarijk, de advertentierubriek van de Nieuwe
Haagsche is een „allemansgading”.

Ze geeft „voor elck wat wils”.

Voor wie in het Zweedsche Danstheater geen lust
heeft, kondigt ze aan, dat ds. Mieras (niet Myseras,
of Chamierus) zal optreden in de Oudgereformeerde
Gemeente, terwijl ds. Geels voor de Christelijke Gere-
formeerde Kerk per advertentie wordt aangekondigd.

Waarijk, zoo'n advertentierubriek is leerzaam!

Het schijnt na den tijd van nood, die achter ons ligt,
dat ons publiek de broodkruimels weer steken gaan.

Meldde de N. H. Crt. van 12 Juli, dat ons brood
weer voedzamer wordt door de bijmenging van 3 %
sojabloem, de advertentiepagina van 16 Juli preekt
Dorolax aan als een ideaal laxermiddel „met choco-
ladesmaak”.

Melden we tenalotte, dat een Chr. woningbouwver-
eeniging voorloopig in los verband een Schilder
vroeg, leeftijd van 25—35 jaar. Ik weet voor Christe-
lijke Vereenigingen een heel goeden..... Hij is welis-
waar wat ouder, maar dat behoeft geen bezwaar te
zijn. Grooter bezwaar is, dat hij nogal tegen los ver-
band is.....

Intusschen: eenige reformatie in die advertentie-
rubriek van dat Christelijk Nationale Dagblad was niet
ongewenscht.

Dorolax „met chocoladesmaak” zal hier wel niet
baten.

Maar meer christelijk mocht de keur der redactie
wel zijn.

Dan werd het vanzelf meer nationaal.

Want als de toets van het Woord eens aangelegd
werd door den Redacteur, dr. E. Diemer, dan zou ook
op de achterpagina blijken, dat de christelijk nationa-
le, de antirevolutionaire richting den grondtoon
van ons volkskarakter vertegenwoordigt.

Maar zoolang die zuivering bij de N. Haagsche uit-
blijft, is het te hopen, dat onze Scheveningsche broe-
ders de advertentierubriek wat minder argeloos lezen
dan vroeger het geval schijnt geweest te zijn. Want
het moet toen zijn voorgekomen, dat ze, als zoo'n
divertissementje in de Rotterdammer werd aangekon-
digd, naar de portemonnaie grepen en zeiden: „'t Is
de krant van Vader Diemer, dus jongens, 't zal wel
goed zijn”.

Dr. E. Diemer schrijft thans na de oorlogs- en be-
zettingstijden boven de krant: „Standvastich is ghe-
bleven mijn hert in teghenspoet”.

Zou 't waar zijn?

En nu vraag me onlangs toch waarijk mijn ouder-
ling nog op huisbezoek, of ik wel een christelijke
krant las. Want dat neutrale, zei hij, werkte zoo door,
ook in de advertenties.

En met het oog op de kinderen..... D. E. C.

eventueel onzerzijds in een schriftelijke ontmoeting of
anderszins gezegd zou worden tot de deputaten der
synode-Duursema. En, wordt in denzelfden brief uit
Breda herinnerd aan het Schriftwoord, dat ons ver-
biedt, het heilige te werpen voor de honden, dan geldt
in het algemeen — ongeacht de parallel die hier ge-
trokken wordt — dat daarnaast een evangelisch be-
richt staat inzake de „kruinkens” die den honden
toevallen; en blijft overigens met Calvijn's opmerking
te rekenen, die van oordeel is, dat onder „honden”
verstaan moeten worden degenen, die voor geen en-